

बरी. शेषराव वानखेडे कला व वाणिज्य महाविद्यालय खापरखेडा

बी. ए. प्रथम वर्ष सेम १

प्रश्नसंच

दीर्घोत्तरी प्रश्न :

- (१) हडप्पा संस्कृतीची प्रमुख वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- (२) पूर्व वैदिक काळाची वैशिष्ट्ये थोडक्यात लिहा.
- (३) पूर्व वैदिक काळातील आर्यांचे राजकीय व सामाजिक जीवन स्पष्ट करा.
- (४) पूर्व वैदिक काळातील आर्यांच्या आर्थिक जीवनाविषयी माहिती लिहा.
- (५) उत्तर वैदिक काळाची वैशिष्ट्ये थोडक्यात लिहा.
- (६) उत्तर वैदिक काळातील आर्यांचे राजकीय व सामाजिक जीवन स्पष्ट करा.
- (७) सोळा महाजनपदाविषयी माहिती लिहा.
- (८) इ. स.पू. ६ व्या शतकातील उत्तर भारतातील प्रमुख चार राज्यांचे (कोशल, मगध, वत्स आणि अवंती) वर्णन करा.
- (९) महावीर जैनाचे चरित्र लिहून जैन धर्माची तत्त्वे लिहा.
- (१०) गौतम बुद्धाचे चरित्र व बौद्ध धर्माची तत्त्वे लिहा.
- (११) चंद्रगुप्त मौर्याच्या विजयाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- (१२) चंद्रगुप्त मौर्याच्या कामगिरीचे मुल्यमापन करा.
- (१३) सम्राट अशोकाच्या धम्माविषयी माहिती लिहा.
- (१४) सम्राट समुद्रगुप्ताच्या कामगिरीचे वर्णन करा.
- (१५) सम्राट चंद्रगुप्त विक्रमादित्याच्या कामगिरीचे वर्णन करा.
- (१६) महंमद बिन कासिमच्या भारतावरील स्वारीविषयी लिहा.

- (१७) महंमद गझनीच्या भारतावरील स्वारीविषयी माहिती सांगा. त्यात भारतीयांच्या पराभवाची कारणे सांगून स्वाऱ्यांचे परिणाम लिहा.
- (१८) महंमद घोरीच्या भारतावरील स्वाऱ्यांविषयी लिहा. त्यात भारतीयांच्या पराभवाची कारणे सांगून परिणाम लिहा.
- (१९) जियाउद्दीन बल्बनच्या कार्याचे मूल्यांकन करा.
- (२०) अलाउद्दीनच्या बाजार नियंत्रण योजनेची माहिती लिहा.
- (२१) अलाउद्दीनच्या कामगिरीचे मुल्यामापन करा.
- (२२) विजेता प्रशासक म्हणून अलाउद्दीनचे मुल्यामापन करा.
- (२३) महंमद तुघलकाच्या विविध योजनांचा आढावा घ्या व त्यात त्याला अपयश का आले ? चर्चा करा.
- (२४) सूफी पंथाच्या उदयाविषयी माहिती लिहून त्याचे तत्वज्ञान लिहा.
- (२५) सल्तनतकालीन स्थापत्य कलेची वैशिष्ट्ये लिहून त्या काळातील प्रमुख स्थापत्यविषयी माहिती लिहा.
- (२६) सल्तनतकालीन प्रांतीय स्थापत्य कलेची माहिती विशद करा.

लघुत्तरी प्रश्न

प्रकरण १.

- (१) हडप्पा संस्कृतीमधील नगररचना व गृहरचना स्पष्ट करा.
- (२) हडप्पा संस्कृतीमधील सामाजिक जीवनाविषयी माहिती लिहा.
- (३) हडप्पा संस्कृतीमधील धार्मिक कल्पनांबद्दल माहिती लिहा.
- (४) हडप्पा संस्कृतीच्या आर्थिक जीवनाविषयी माहिती लिहा.
- (५) हडप्पा संस्कृतीच्या शोध व विस्ताराबद्दल टिपण लिहा.

प्रकरण २.

- (१) ऋग्वैदिक काळातील आर्यांच्या सामाजिक जीवनाविषयी माहिती लिहा.
- (२) ऋग्वैदिक काळातील आर्यांच्या धार्मिक जीवनाची माहिती लिहा.
- (३) ऋग्वैदिक काळातील आर्यांचे राजकीय जीवन विशद करा.
- (४) ऋग्वैदिक काळातील आर्यांचे आर्थिक जीवन कसे होते?
- (५) ब्राह्मणकाळातील आर्यांच्या सामाजिक जीवनाविषयी माहिती लिहा.
- (६) ब्राह्मणकाळातील आर्यांच्या धार्मिक जीवनाची माहिती विशद करा.
- (७) ब्राह्मणकालीन आर्यांचे राजकीय जीवन कसे होते? स्पष्ट करा.
- (८) ब्राह्मणकाळातील आर्यांचे आर्थिक जीवनाबद्दल माहिती लिहा.
- (९) आर्यांच्या आश्रमव्यवस्थेसंबंधी माहिती लिहा.
- (१०) वेदांवर टिपण लिहा.
- (११) वैदिक कालीन सभा व समिती वर टिपण लिहा.

प्रकरण ४.

- (१) जैन धर्मातील तत्त्वे थोडक्यात लिहा.

प्रकरण ५.

- (१) गौतम बौद्धाची शिकवण थोडक्यात लिहा.
- (२) बौद्ध अष्टांग मार्गाबद्दल माहिती लिहा.

प्रकरण ६.

- (१) चंद्रगुप्त मौर्याच्या सत्ताप्राप्तीसाठी केलेले प्रयत्न लिहा.
- (२) कौटिल्याच्या 'अर्थशास्त्रावर' टिपण लिहा.
- (३) मेगॅस्थेनिसच्या 'इंडिका' विषयी माहिती लिहा.
- (४) सम्राट अशोकाने बौद्ध धर्माच्या प्रसारासाठी केलेले प्रयत्न लिहा. प्रकरण ७.

- (१) सम्राट चंद्रगुप्त प्रथम यावर माहिती लिहा.
- (२) समुद्रगुप्ताच्या दक्षिण भारत मोहिमेची माहिती लिहा.
- (३) सम्राट चंद्रगुप्त विक्रमादित्याच्या कार्याचे थोडक्यात वर्णन करा.
- (४) चीनी यात्री फाहिएनवर टिपण लिहा.

प्रकरण ८.

- (१) महंमद बिन कासीमच्या सिंध प्रांतावरील आक्रमणाची कारणे सांगा.
- (२) दाहीरच्या पराभवाची तसेच अरबांच्या विजयाची कारणे सांगा.
- (३) महंमद गझनीच्या भारतावरील स्वाऱ्यांची कारणे सांगा.
- (४) महंमद गझनीच्या स्वाऱ्यांच्या वेळेची भारतातील परिस्थिती सांगा.
- (५) महंमद गझनीच्या स्वाऱ्यांचे परिणाम सांगा.
- (६) महंमद घोरीच्या स्वाऱ्यांच्या वेळची भारताची राजकीय परिस्थितीविषयी माहिती लिहा.
- (७) तराईनच्या पहिल्या व दुसऱ्या लढाई विषयी माहिती लिहा.
- (८) महंमद घोरीच्या भारतावरील स्वाऱ्यांचे परिणाम लिहा.

प्रकरण ९.

- (१) बल्बनच्या प्रशासनाविषयी माहिती लिहा.
- (२) बल्बनच्या सैन्यविभागाविषयी माहिती लिहा.
- (३) बल्बनने ४० गुलामाच्या गटाचा बिमोड का केला ?

प्रकरण ११.

- (१) सुल्तान बनल्यावर अल्लाउद्दीन समोरील अडचणी व त्यांचे निराकरण अल्लाउद्दीनचे केले. विशद करा.
- (२) अल्लाउद्दीनची देवगिरीवर स्वारी विषयी माहिती लिहा.
- (३) अल्लाउद्दीनची रणथंबोरवरील स्वारीची माहिती विशद करा.

प्रकरण १२.

- (१) महंमद तुघलकाची आदर्श कृषी योजने माहिती लिहून याच्या अपयशाची कारणे लिहा.
- (२) महंमद तुघलाकाची दोआबात कर वाढ योजना सांगून त्याच्या अपयशाची कारणे लिहा.
- (३) महंमद तुघलकाची राजधानी परिवर्तन योजना विषयी माहिती लिहून त्याच्या अपयशाची कारणे द्या.
- (४) महंमद तुघलकाची प्रतीक मुद्रा योजना लिहा. तो त्यात अपयशी का ठरला ?
- (५) महंमदाचे परराष्ट्रीय मोहिमांची लिहून त्याच्या अपयशाची कारणे सांगा.

प्रकरण १४.

- (१) सूफी संत मोईनुद्दीन चिश्तीवर टिपण लिहा.

प्रकरण १५.

- (१) गुलामवंशीय सुलतानकालीन स्थापत्य कलेविषयी माहिती विशद करा.
- (२) सल्तनतकालीन प्रांतीय स्थापत्यकलेवर टिपण लिहा.

